

İSLAMDA İLİM VE İMAN

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn. Nah-meduhû bi-cemîi mehâmidih. Ve's-salâtü ve'ss-elâmu alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne Muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn ve men tebi'âhu bi-ihsânin ilâ yevmid-dîn.

Emmâ ba'd:

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-hadîsi kitâbullah ve efdale'l-hedyi hedyu seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem. Ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ ve külle muhdesin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

أَيُّمَا رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ عِلْمًا فَكَتَمَهُ أَجَمَهُ اللَّهُ يَوْمَ

الْقِيَامَةِ بِلِجَامٍ مِنْ نَارٍ

*Eyyumâ raculün âtâhullâhu ilmen fe ketemehû elceme'uhu'llâhu yevme'l-kıyâmeti bi licâmin min nârin.*¹

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Çok aziz ve muhterem cemâat-i müslimîn!

Allahu Teâlâ hazretlerinin selamı ve rahmeti ve bereketi ihsanı, ikramı; dünya ve âhirette cümlenizin üzerine olsun. Rabbimiz Teâlâ ve Tekaddes hazretleri bizi sevdiği kulların zümresine dâhil eyleyip Peygamber Efendimiz'in sünnetini ihyâ eden ve böylece yüksek müçtehitlerin sevaplarına nâil olan bahtiyarlardan eylesin.

Peygamber Efendimiz'in sünnetine ittibai büyük oranda hadîs-i şerîflerini öğrenmek olduğundan, o derecelere ulaşmanın yolu böyle meclislerde Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinin kıraati ve tezekkürü ve talim ve taallümü olduğundan, bu hadîs-i şerîflerden birer demet her gün burada okuyoruz.

¹ Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, X, 128, r. 10197.

Ama bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamazdan önce boynumuzun borcu, sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın, ümmetliğimizin bir nişânesi olmak üzere Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in rûh-i pâkine bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf hediye edelim. Ve onun cümle âl'inin, ashabının, etbânının ruhlarına ve sâir enbiyâ ve mürselînin, enbiyâullahın, Ümmet-i Muhammed'in mürşitleri olan sâdât ve meşayih-i turuk-u aliyyemizin cümlesinin ve halifelerinin müritlerinin; ve bu beldeleri fetheden fatihlerin, şehitlerin, gazilerin, mücahitlerin; ve cümle ashâb-ı hayrât ü hasenâtın, erbâb-ı ilmin ve hadis alimlerinin ve râvilerinin, kitabın müellifinin; uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu camide toplanmış bulunan siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun okuduğumuz Fâtiha ve İhlâs-ı Şerîfler.

Rabbimiz bizleri de dünya ve âhiretin sadetine erdiresin. Tefîni bizlere refîk eyleyip huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamıza nasip eylesin.

a. İlimin Öğretilmemesinin Cezası

Az önce metnini okumuş olduğumuz hadîs-i şerîf Taberânî'nin kitabında rivayet edilmiştir. İlimin saklanmaması, bilginin, ilgili kimselere öğretilmesi ile ilgili bir hadîs-i şerîftir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ifadesi şöyle;

Eyyumâ raculün âtâhullâhu ilmen fe ketemehû.

“Herhangi bir adam ki herhangi bir şahıs ki Allah kendisine bir ilim nasip etmiş, ihsan etmiş, vermiştir de o da onu kendisine saklamaktadır. Söylememiştir, başkalarına anlatmamıştır, sadece ben bilgili kalayım, başka kimse bilmesin diye ilmi kendisine tahsis etmiş, saklamış, başkasına öğretmemiştir.”

Sen misin öğretmeyen diye Allahu Teâlâ hazretleri;

Elceme'uhu'llâhu yevme'l-kıyâmeti bilicâmin min nârin. “Kıyamet gününde onu ateşten yapılma, kıpkırmızı veya bembeyaz ateşten gemlerle, dizginlerle onun ağzını gemler ve dizginler, gem ve dizgin vurur onlara.”

Nasıl atların ağızına gem takılıyorsa; gemi takılıyor, dizginler. Çekildiği zaman, hayvanın ağızı acıdığı zaman, başını kasıyor ve koşamıyor da onu idare etme vasıtası oluyorsa; Allah ilmini saklayan kimsenin ağızına ateşten, kordan dizginler ve gemler vurur, öyle ceza verir. Çünkü günahı ağızıyla işlemiştir, cezası ağızından kendisine verilir.

Muhterem kardeşlerim!

İslâm'ın ilme ne kadar büyük önem verdiğini bir kere âyetlerden, ikincisi hadîs-i şerîflerden, üçüncüsü tarihten öğrenirsin. Yani teorik olarak, nazarî olarak İslâm ilme kıymet vermiştir de ama lafta kalmıştır.

Hayır!

Fiilen müslümanlar ilimde fevkalâde ileri gitmişlerdir. Çölde çok sade, çok basit, çok zor şartlar altında yaşayan iptidaî hayat şartlarına sahip insanlar iken dünyanın en ileri insanları haline gelmişlerdir yarım asır içinde. Dünyanın en büyük kıtalarına hâkim olmuşlardır kısa zaman içinde. Hz. Ömer zamanında Azerbeycan'a, Kafkas dağlarına dayanmışlardır, Orta Asya'ya varmışlardır, Afrika'ya geçmişlerdir.

Yani hem âyetler de hadisler de ilmi teşvik ediyor, hadisler de emrediyor, hem de müslümanlar bu emri tutmuşlar ve hakikaten ilimde ileri gitmişler... Öyle büyük alimler yetişmiş ki bugün onları hürmetle, sevgiyle, saygıyla anıyoruz, onlarla iftihar ediyoruz; “Bizim içimizden böyle alimler yetişmiş” diye... İlme önderlik yapmış bizim büyüklerimiz.

Medeniyeti ilerlettiği zaman başka ülkeler dünya üzerinde onun seviyesinde değilmiş. Hatta rivayet öyledir ki Avrupa'nın imparatoru Şarlken denilen şahsa İslâm âleminden bir guguklu saat hediye edilmiş; saatin içinden çalar saat çalıyor ve guguk çıkıyor. “Bunun içinde şeytan var” diye adam kırdırmış saati. Yani onlar ne kadar geri, bizimkiler ne kadar ileriymiş...

Burada bir nokta koyalım, şunu söyleyelim:

Aynı din şimdi yeryüzüne hâkim değil mi? Biz şimdi aynı dinin mensubu müslümanlar değil miyiz? Din aynı din, biz aynı müslümanlarız, niye ilimde geri kaldık? Niye biz Japonya'yı geçemedik? Niye Avrupa geçti? Niye Amerika geçti? Niye kalkınma hareketlerine Ja-

ponya ile beraber aynı yıllarda başlamış olduğumuz halde Japonya bugün Avrupa'ya Amerika'ya yaka silktiriyor da biz bu durumda hâlâ bocalama içinde kalıyoruz?

Ben bu meselelerin üzerinde çok uzun durdum, kitaplar yazdım, devlet planlama teşkilatına raporlar verdim. İstediler benden; üniversitede olduğum için yazdım.

b. İslam Dini Hayatın Tamamını Tanzim Eder

Kısacası şunu söyleyebilirim muhterem kardeşlerim;

İslâm'dan, İslâmî şuurdan, duygudan insan uzaklaştı mı sadece dinsiz olmakla kalmıyor; din de elden gidiyor, dünya da elden gidiyor, âhiret de elden gidiyor...

O bakımdan imansızlık çok büyük bir mahrumiyet, çok zararlı bir şey; insanın âhireti mahvoluyor. Âhirete inanmayan insan der ki; "Boşver!" Çünkü bazı kimselere diyorsun ki;

"İçki haram."

"Sen, al bana getir, ben içerim."

diyor. İnanmıyor. Yani âhirete inanmayan insan;

“Aman cennet varmış, senin olsun, köşkler, hûriler varmış, senin olsun, istemem..”

filan diyor. Allah isteyene vermeyecek, istemeyene verecek. Çünkü “Kim cenneti ister, cenneti arzular; onu erdirecek” diye müjde var hadîs-i şerîfte. “Kim istemezse Allah onu mahvedecek” diye hadîs-i şerîf var.

İstemeyene vermeyecek, onu almayacak cennetine de hani, aldırılmıyorlar. Yani dünyalık tıklarında olduğu, yerli yerinde, yolunda gittiği zaman âhîret varmış veya yokmuş bu adamları ilgilendirmeyebiliyor. Çünkü kalbinde iman yok.

Ama ceza olarak Allahu Teâlâ hazretleri iman gitti mi âhîretinin mahvolması gibi dünyayı da mahvediyor. Yani imansız bir insanın dünyası da âhîreti de mahvolur. Bizim sıkıntımız odur. Bizler dinimize döneceğiz. Ciddi insanlar olun.

Dün akşam bir fabrikatör arkadaşımızla, büyüğümüzle, yaşça bizden büyük dostumuzla oturduk, memleketin meselelerini konuş-

tuk. Hepimizin ortaya bir şey koymamız gerekiyor, yönetici olmamız gerekiyor, yapıcı olmamız gerekiyor. Beleşçi olmamız gerekiyor. İnsanlara faydalı olmamız gerekiyor. Başkasının sırtından geçinmememiz gerekiyor. Alnımızın terini, elimizin emeğini yememiz gerekiyor, başkasının kesesine, kâsesine kepçe gibi dalmamız gerekiyor. Yani başkasını istismar etmememiz gerekiyor. Biz İslâm'ın emirlerini bırakmışız.

İslâm nedir?

Dinle devlet ayrı şeydir, birleşmez

Din bir duygu; ona kimse ilişmez

Devlet dine, din devlete karışmaz

Laikliği ben böylece bileyim.

demiş Hasan Âli Yücel.

Bir zamanlar Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin Millî Eğitim Bakanı dini böyle tarif ediyor;

Din bir duygu; ona kimse ilişmez

Laikliği ben böylece bileyim.

Din ne sadece bir duygudur ne de laiklik ona ilişmezmiş!...

İslâm dini: İnsanın hem dünyasını hem âhiretini, hem ruhunu hem bedenini, hem sıhhatini hem ticaretini, hem ailesini hem yuvasını, hem mektebini; hayatta ne varsa hepsini tanzim ediyor. İslâm sadece öyle âhi-rette şöyle olacaktı böyle olacaktı demiyor...

İslâm diyor ki; malının bir kısmını ayır bakalım, ver bakalım fakire! İslâm diyor ki; vücudunu temizle bakalım, dişlerini temizle bakalım!

Diş fırçası yokken, bak, misvak. Şeyinin içinden aldım getirdim, bir arkadaşına vereceğim. Misvak var, bununla dişlerini temizlemişler. Dal, ucunu şey yaptığın zaman diş fırçası gibi tel tel oluyor, dişleri inci gibi temizlemişler. Dişin temizliğinden tırnağının kesilmesine, koltuk altındaki kılların kesilmesinden sünnete varıncaya kadar İslâm insanın her şeyi ile ilgileniyor!

Yalan söylememekle de ilgileniyor, ailede huzuru sağlayıcı tedbirleri de söylüyor. Onun için vah yazıklar olsun ki;

Din bir duygu; ona kimse ilişmez.

E Őimdiden műzeye kaldırıp koy; olsun bitsin!

Yanlış!

Yani bir zamanlar Tűrkiye Cumhuriyeti'nin Millî Eđitimi'ne hâkim olmuş bir insan. İnsanları yetiŐtiren, sizin içinizdeki yaŐlıları yetiŐtiren zihniyet bu; bak ne kadar kötü!...

Din sadece bir duygu değil!

Din baŐtan aŐađı, bűtűnűyle bir hayat, hayatın her safhasında insana yol gűsteren bir nur, bir ıŐık!

İnsanlar tâbi olduğu zaman; laboratuvarında ciddi çalıŐır, masasında ciddi çalıŐır, mesuliyet duygusu taŐır, yaptığı iŐi gűzel yapar.

Hep insanların dâhiyâne çalıŐmalarıyla memleket ilerlemiyor. İsimsiz kahramanların műŐterek çalıŐmasıyla ilerliyor memleket!

űpű sokađı gűzel temizleyecek, elektrikçi elektriđini gűzel bađlayacak, fırıncı ekmeđini gűzel yapacak, eczacı ilacının maddesini eksiksiz katacak, arabayı yapan arabanın parçasını uygun yapacak, uçađı yapan tamirini yerli yerinde yapacak ki uçak dűŐmesin,

elektrik kesilmesin, insanlar aç kalmasın, açık kalmasın... Yani herkes üzerine düşen vazifeyi güzel yapacak.

“Tamam hocam! O zaman çaresini buldum, herkesin arkasına bir tane polis takalım!”

Peki polisleri kim kontrol edecek?! Polisleri kim kontrol edecek?!

Millî eğitim bakanlarını kim yetiştirdi? Reis-i cumhurları kim yetiştirdi? Komutanları kim yetiştirdi?

Mekteplere göndeririz, Avrupa’da tahsil gösteririz. Peki bu Güneydoğu Anadolu’da ordumuza silah çeken, köyleri basan kimseler cahil kimseler mi sanıyorsun?!

Cahil olsa polisin elinden, askerin elinden kolay kurtulur mu? Bunların hepsi Avrupa’da, Amerika’da tahsil gördü, Paris’te...

Tahsil insanı adam etmez!

Tahsil insanı bilgili eder; bilgisini şerde kullanır.

Bak o kadar asker var, o kadar tedbir var; gece onbuçuk oldu mu, onbir oldu mu

külahını çıkartıyor, silahını alıyor, hadi eşkiyâlığa kalkıyor. Ellerine geçmiyor. Neden?

Şeytan gibi kurnaz, şeytan gibi kurnaz ondan!

Demek ki tahsil bir şey yapmıyor!

Yaşlı başlı bir hoca vardı bizim, eski Osmanlı efendisi, ağzı biraz da bozuk, lafı biraz da sert söylerdi;

“Tahsil insanı adam etmez! Adam değilse -afedersiniz- eşeklik bâki kalır.”

derdi. Yani biraz ağır bir söz ama tahsil bir şey yapmaz muhterem kardeşlerim; yanlış bilgi, yanlış düşünüyorlar. Okuturuz mekteplerde adam olur.

Okutursan bilgili olur, adam olmak ayrı şey!

“Ben sana paşa olamazsın demedim, adam olamazsın dedim.”

diyor. Eskiden beri bildiğiniz bir hikâye, belki bilmeyenlere ibret olsun diye söyleyelim:

Çocuğun haline bakarmış, beğenmezmiş de babası; “Evladım sen adam olmazsın, ev-

ladım sen adam olmayacakmısın, sen adam olmazsın...” filan dermiş.

Çocuk almış başını gitmiş beldeden, okumuş, tahsil görmüş, ilerlemiş, vezirlik pâyesine yükselmiş. Emrinde askerler var, konaklar var, paralar pullar... Askerlere emretmiş;

“Gidin şu filanca köyde, şu isimde bir kimse var -babasını tarif ediyor- onu alın getirin buraya.”

Tabii subaşı askerlerini almış, atlara binmiş, hızlı bir gidişle o şehre varmışlar, o köye varmışlar, adamı yakalamışlar. “Yahu ne oluyor” filan demeye kalmadan; “Vezir seni istiyor be adam, sus be!” filan diyerek almışlar, götürmüşler.

Tabii vezir istiyor, yaka paça askerler almış götürmüş. O ihtiyar adamcağız acaba beni asacaklar mı, kesecekler mi, ne olacak filan diye yolda ölmüş ölmüş dirilmiş, ölmüş ölmüş dirilmiş, gelmiş. Şehre gelmiş, götürmüşler konağa, paşanın karşısına ite kaka; “İşte getirdik istediğiniz adamı!” filan deyince; adam bir askerlere bakmış, bir de bakmış

karşısında kavuklu, cübbeli, kürklü, sarıklı adama; oğlu. Oğulu sırtıyor. Demiş ki;

“Baba bak sen bana adam olamazsın demiştin, bak görüyorsun işte vezir oldum, paşa oldum.”

E adam yolda o çektiklerinden bu manzara karşısında yapıştırmış cevabı;

“Evladım ben sana paşa olamazsın dedim, adam olamazsın dedim!”

Nedir bu ikisi arasındaki fark?

Birisi ilim, birisi irfan; birisi bilgi, birisi terbiye.

Mektepler bilgi veriyor ama terbiye ve görgü, irfan, insanlık, fazilet, kemâlât dinle sağlanıyor muhterem kardeşlerim! Bu gerçeği cümle cihan biliyor, tarih kitapları yazıyor, başka kitaplar yazıyor; bunu nasıl bilmez insan?!

Herkesin bilmesi lazım, bizim de bilmemiz lazım.

Çocuğunuza sadece bilgi vermek yetmez, sadece nasihat bile yetmez. Nasihati verirseniz, çocuk gene tutmaz. “Namaz kılın” dersin

kılmaz, “Yalan söyleme” dersin yalan söyler, “Mektebe devam et” dersin mektepten kaç; yapabilir bunları. Takip lazım, iyi arkadaşlar bulmak lazım, baskı yapmak, uğraşmak, çırpınmak, bildirmek lazım...

Çok zor bir şey. Bu çok zor olan şeyi iman gücüyle İslâm sağlıyor.İslâm dini bunu iman gücüyle sağlıyor. Bir hadîs-i şerîfi dinliyoruz, okuyoruz, bir âyet-i kerîmeyi okuyoruz; bir boynumuzu büküyoruz, gözümüzü kapatıyoruz, âyetler bunu böyle emretmiş, “pekâlâ” diyoruz, kuzu kuzu o yola geliyoruz. Başka insanı, başka bir edepsizi, azgını kolay kolay o noktaya getiremezsin. Din getiriyor, iman getiriyor.

Sen dini imanı kaldır; din bir duygu ona kimse ilişmez, ben ilişmiyorum kimse de ilişmesin, kaldır müzeye rafa dursun!

Ha işte o zaman otuz sene sonra, kırk sene sonra acısı çıkar. Çünkü devletlerin idaresinde yıllar çabuk geçer; asırlar yıl gibidir, bir asır sonra acısı çıkar.

Adam leyleği yakalamış; “Bu ne biçim kuş yahu” demiş gagasını kesmiş, “Bu ne biçim bacak” demiş bacaklarını kesmiş. Hayvan

can havliyle bir kanat çırpmış, elinden kurtulmuş, uçmuş gidiyor, arkasından bağırmış; “Sen yere inince görürsün gününü.” Kanatları çırpıyor havada ama yere nasıl inecek; ayaklar gitti, “Yere indiğin zaman görürsün gününü” demiş.

Onun için insanların terbiyesi eksik verilirse, dinleri imanları zaafa ve zelzeleye uğratılırsa, onun acısı ayakları yere degeceği zaman belli olur, o zaman acısı çıkar işin.

Onun için bizim, dinimize imanımıza sımsıkı sahip olmamız lazım! Sahip olduk mu ilme de sarılırız. Her şeyi ciddi yaparız. Herkes işini ciddi yapar.

Rüşvet almaz, hırsızlık yapmaz, kaytarmaz, vazifesinden kaçmaz, tembellik etmez, arsızlık etmez, haysiyet ve onur sahibidir... “Niye Amerikalının yaptığı şeyi ben de yapmayayım” der. Hayır sahibidir, parasını hayıra sarf eder, koyar ortaya, o işler yapılır, başarılır.

Bugün Türkiyemiz’de muhterem kardeşlerim; faydalandığımız şeylerin çoğunu imanlı, hayır sahibi insanlar yapmıştır. İstanbul’da

gidersiniz bengler, Hamidiye suları, büyük kırsallar, büyük tesisler vesaireler...

Kim yapıyor?

Büyük ölçüde hayır sahibi, imanlı kimse-ler yapıyor.

Onun için aman aman imanımızı, imanımızı ihmal etmeyelim!

Evlatlarımızı iyi yetiştirelim ki her şeyimiz dörtbaşı mâmur, güzel olsun. İslâm ilme büyük önem verdiğiinden iman geldi mi arkasından ilim de gelir, irfan da gelir, çalışma da gelir, yükselme de gelir...

Ben okullar arası münazaralara gittim hoca, dinleyici olarak müteaddit defalar. Yarışmalarda jüri üyelikleri yaptım. Mü'min, imanlı çocuklar ötekilerden daha başarılı oldu, daha çalışkan oluyorlar. Tecrübe ile sabit, istatistikler ile sabit.

İslâm ilmi çok teşvik etmiştir. İlmi öğreneceğiz ve öğreteceğiz. Kendimiz İslâm'ı öğreneceğiz. İslâm dışı ilimleri öğreneceğiz. *Computer*'ı, füzeyi, uçağı öğreneceğiz; bilgi sahibi olacağız. Dil öğreneceğiz. Düşmanı

takip edeceğiz. Memleketimizi, milletimizi, ümmetimizi koruyacağız, çalışacağız.

Eğer insan bildiği bilgiyi başkasına öğ-
retmezse o büyük günahdır. Bu hadîs-i şerîfte
onu bildiriyor.

Sen misin saklayan?!

Âhirette ateşten gemler vuracaklar ağzı-
na. Onun için bizim büyüklerimiz bilgiyi söy-
lemişler.

Bunun bir ucu nereye çıkar?

Şahitlik yaptığın zaman doğru söylemeye
gider. Çünkü biliyorsun ki şu işi şu yaptı, gi-
dersin doğruyu söylersin. Söylemediğin zaman
günah olduğunu, Allah ateşten gemler vura-
cağını bilirsin, hakkı ve doğruyu söylersin.
Filanca adam falanca adamı vurdu, ötekisi
söyleyemiyor, beni döverler, beni öldürürler
diye söyleyemiyor.

Muhterem kardeşlerim!

Öldüren yaşatan Allah'tır. Bir insanın,
cümle cihan halkı üstüne üşüşse öldüremez.

“Hocam biraz mübalağalı konuşmuyor
musun?”

Hayır mübalağalı konuşmuyorum,
Kur'ân-ı Kerîm'den misal var:

Bütün bir beldenin ahalisi Hz. İbrahim *aleyhisselâm*'ın üstüne çullandılar, yakaladılar; kaçmadı da... Yakaladılar da bir de öldürmek için ateşe attılar.

Öldürebildiler mi?

Öldüremediler!

Öldüremezler, çünkü yaşatan öldüren Allah'tır; Allah öldürülmesini istemeyince ölmez. Başka misal:

Musa *aleyhisselâm*'ı Firavun'un ordusu takip etti, öldürmek istedi, Allah onun kurtardı, Firavun'u öldürdü.

Onun için hakkı söylemekten korkmuyalım, doğruyu söylemekten korkmayalım! Şahitlik hususunda olsun, başka hususlarda...

Birileri çit çıkıyor, herkes çeşit çeşit hesaplar yapıyor, hakkı söylemiyor.

Yahu Allah'ın emri! İşte bu farz, bu böyledir desene!

Binbir türlü hesap yapıyor; maaşım gider, mevkiim gider...

Hayır!

Bizim temyiz mahkemesi hâkimlerinden rahmetli dostumuz vardı;

“Ömrümde hiç yalan söylemedim.”

Allah mekanını cennet etsin! Rahmetli;

“Hiç yalan söylemedim. Her zaman da haksızlığın karşısına çıktım, kötü oldum.”

diyor. İşte öyle olur. Kötüler iyilerin düşmanı olduğundan aleyhine başlarlar insanın...

Onun için bir insanın aleyhinde düşmanlarının olması lazım! Hiç düşmanı olmayan insan iyi insan değildir!

Neden?

Etlie sütlüye karışmıyor da ondan. Karış da biraz etlie sütlüye, karış da biraz Allah yolunda çile çek, zahmet çek, doğruyu söyle! Ne etlie karışıyor ne sütlüye karışıyor, ne tatlıya karışıyor ne ekşiye karışıyor, ot gibi ortada duruyor; olmaz!

Hakkı söyleyecek, hakkı tutacak, taraf tutacak, tarafgir olacak!

Hangi taraftan olacak?

Haktan yana olacak, doğrudan yana olacak! Eğrinin karşısına çıkacak!

Eğer biz eğrilerin karşısına çıkmazsak bu memleket hayra gider mi?

Gitmez! Her yerde suistimal...

Mesela Sapanca'yı alalım; Sapanca'da gölün suyu tatlıdır, Adapazarı suyu buradan alıyor, Sapanca buradan alıyor. Hatta bir proje varmış güya, İstanbul'a da su buradan gidecekmış deniliyor. Bu gölün çevresine şu kadar mesafeye kadar ev yapılmaması filan gerekiyor. Usûlü neyse herkesin uyması, söylemesi, tatbik etmesi lazım.

Allah, her yerde, işte doğruyu söyleyen, hakkı tutan, hakkı destekleyen kimseler olmayı cümlemize nasip eylesin!

c. Harcamada Ölçülü Olmak

Diğer hadîs-i şerîf:

الإِقْتِصَادُ فِي النَّفَقَةِ نِصْفُ الْمَعِيشَةِ، وَالتَّوَدُّدُ إِلَى
النَّاسِ نِصْفُ الْعَقْلِ، وَحُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ الْعِلْمِ

*el-Iktisâdu fi'n-nafakati nisfu'l-ma'îşeti ve't-teveddûdü ile'n-nâsi nisfu'l-akli ve hüs-nü's-suâli nisfu'l-ilmî.*²

el-Iktisâdu fi'n-nafakati nisfu'l-ma'îşeti.
“Masrafları yapmakta, geçim masraflarını yapmakta ölçülü gitmek geçimin yarısını hal-letmek demektir.”

Kazanmak önemli ama olur olmaz yere sarf edersen gider paran. Yani sarfedeceğin yeri bilmek, ölçülü sarf etmek geçimin yarısıdır.

Sırf kazanmakla iş bitmiyor. Çünkü ben öyle kimseler biliyorum ki bizim maaşlarımızın iki mislini, üç mislini, sizin belki kazançlarınızın kaç mislini alıyor ama gene geçinemekten şikâyetçi. Gazetelere bakıyoruz feryat figân.. Köyümüz kıt geliyor. Köylünün kaç misli para alan falanca adam; “Öldüm bittim” filan diyor.

Yahu sen gel bakalım, nasıl olur anlat; karın çalışıyor, sen çalışıyorsun, şu kadar maaş alıyorsun. Şu zavallıcık; dokuz tane

² Beyhakî, *Şu'abü'l-îmân*, VIII, 503, r. 6148; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-ewsad*, VII,25, r. 6744.

çocuğu var, senin aldığın maaşın şu kadarını alıyor. O yaşıyor sen nasıl sürünüyorsun? Sadece kazanmak meselesi değil, sarf etmeyi de ölçülü yapmak meselesidir; buna dikkat edelim. Gayrimeşrû yerlere veya israfa sarf etmeyelim.

Ben zaman zaman ev eşyamız üzerinde düşünürüm, bakarım. Misafir odasında, masaların üstünde, raflarda; ne yenilir, ne içilir, ne işe yarar, bir sürü ıvır zıvır vardır.

Bu ne? Biblo. Bu ne? Bilmem süs. Bu ne? Askı. Bu ne? Bilmem ne.... Yani hiçbir işe yaramaz. Ama doldurulmuş, bütün evlerde var.

Herkes, moda olduğu için, ev kurarken de “bunların hepsi alınır” diye düşünüyor. Öyle bir şey yok! Bilmem koca koca, yığın yığın çıkıntılı koltuklar, bilmem neler, oymalar, vesaireler... İsrâf! Korkunç bir israf piyasada paranın lüzumsuz yere şey yapılması... Demek ki sarfı düşüneneğiz...

d. Akıllı İnsan Kendisini İnsanlara Sevdirendir

Ve't-teveddüdü ile'n-nâsi nısfu'l-akli.
“İnsanlara kendisini sevdirecek tavırda, mü-

layim davranmak, bu da aklın yarısıdır.” diyor Peygamber Efendimiz.

Yani falanca adam akıllı birisi... Akıllı ama barut gibi, önüne gitsen tos atıyor, arkasına gitsen tekme atıyor, yanına yanaşılmıyor. Akıllı, akıllı, ünvanı almış ama geçimi yok; olmaz! Geçim de önemli. Çevresindeki insanlarla yumuşak bir tarzda, sosyal münasebetleri oldu mu; geçinebilmeli insan.

Evet, geçineceğiz derken; “Fedakârlıkta bulun, taviz ver dininden, imanından, kaybet, günahlara gir” demek mânasına değil. Yumuşak olursan tatlı tatlı, güzel güzel söylersin, o da memnun kalır, “Allah razı olsun” der.

Onun için insanların sevgisini kazanmaya da dikkat etmek lazım. Kimisi var; herkes canını verecekmiş gibi sever. Kimisi de var; “Allah Allah, aman gelmesin” diyor herkes, yaka silkiyor, geldiği yerden kalkıp kaçıyor. Neden? Hastalık mı var? Sârî hastalık mı var? Değil; adam huysuz, kimse yanında durmak istemiyor. Etrafından yavaş yavaş kalkıp gidiyorlar, yapayalnız kalıyor. Neden? Sevgiyi kazanacak tedbirleri almıyor.

Biz de çevremizde sevgimizin kökleşmesi için tedbir almalıyız. Başkalarının gönlüne önem vermeliyiz, kimseyi üzmemeye gayret etmeliyiz. Onun bedavadan bir yolu güleç yüzlülük. Yani güleç yüzlü olursun, tebessüm edersin...

“Senin kardeşinin yüzüne tebessüm etmen sadakadır.” diyor Peygamber Efendimiz. Yani cebinden para çıkartıp üçbin lira beşbin lira verdin, sadaka; tamam. Arkadaşının yüzüne;

تَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ

Tebessümüke fî vechi ehîke sadakatün.

“Yüzüne tebessüm etmen, bakıp da güleç yüz göstermen sadakadır, sevgiyle bakman sadakadır.”

Önemli şeyler bunlar. Bir selam verirsen... Yanından geçiyor, selam vermiyor, toplantıya geliyor.

Bizim hanıma telefon açmış birisi, “Hocaefendi evde mi?”

“Değil.”

Ben evde değilim. Karşındaki hocaefendinin hanımını;

“Selamun aleyküm” de. Ne oluyor?

Bizim profesör arkadaşlardan bir tanesi Endonezya’ya mı, Malezya’ya gitti... Malezya’da İngiltere’den tanıştığı bir rektör varmış, onun odasına oturmuş. Kapıdan birisi girmiş, bir şey söyleyecek, rektör demiş ki;

“Çık, çık dışarı, kapıdan içeri gir tekrar *es-selâmu aleyküm* de!”

Çünkü hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Selam vermeyenle konuşmayın!”

Selamsız sabahsız pat içeri giriyor. Selam yok sabah yok ondan sonra gir! “Selam ver, ondan sonra gel!”

demiş. Ondan sonra da çıkmış demiş ki;

“Ben bunlara, böyle şeyi öğretmek için çok gayret ediyorum.”

Demiş ki;

“Camide üç defa, dört defa öğle namazı kıldığım oldu.”

Cami var orada, üniversitede rektör, üç dört defa öğle namazı kılıyor. Birisini kılar, ötekisini kaza niyetine kılar, çocuklar görsün diye, çocuklara örnek olsun... Hoşuma gitti yani...

e. Gönül Almanın Yolları

Üçüncüsü, hadîs-i şerîfteki tavsiyelerden... Birisi; harcamaları dengeli yapmak. İkincisi; etrafımızda tatlı tatlı bir geçim yapmak, yani gönül almak.

Bu gönül almak derken "tebessüm", "selam vermek" dedik. Bir de "hediyeleşmedir" sevgiyi kazanmanın vasıtası. Sen ona bir hediye verirsin, o sana bir hediye verir; bir armağan... Küçük büyük, kesenin şeyine göre, çam sakızı çoban armağanı, uygun bir şey verirsek öyle muhabbet oluyor. Yardımına koşarsın, en iyisi o. Yardım ediverirsin, iyi gününde yardım edersin, kötü gününde yardım edersin; o destek olur. Sevgiyi tesis etmeye çalışmalıyız.

Biliyorsunuz, geçtiğimiz haftalarda hadîs-i şerîfte okuduk; cennete girmenin şartı iman etmek. İmanın da tam olması için müslümanın birbirini sevmesi gerekir. Şu cami

cemaatinde o ona dargın, o ona dargın, o ona küskün, namaz kılıp gidiyorlar. Beklesinler ki namazlarında sevap ola... Olmaz! Birbirini sevecek, birbirine kin, buğuz, adavet olmayacak. Birbirlerimizi sevmeyi öğrenmeliyiz.

f. Güzel Soru ilmin Yarısıdır

Üçüncü; *ve hüsnü's-suâli nısfu'l-ilmi.*
“İlmin yarısı soruyu usturuplu, güzel sormaktır.”

Soru sormak kolay bir şey değil yani. Konuyu anlamayan soruyu güzel soramaz.

Ben ders anlatırdım. Bazen çocuğun birisi kalkar, bir soru sorar;

“Aferin, aferin ki bu soruyu sormak dersi iyi takip ettiğinin, konuyu bildiğinin alameti, çok güzel bir noktayı yakalamış, iyi ki sordun, bak şu konuyu açıklayayım” diye açıklarım.

Bir keresinde göbeğine kadar sakallı bir talebem kalktı bir soru sordu. Ben Esmâü'l-Hüsnâ'yı anlatıyorum, konusu geçmişti. Yani edebî bir metinde, bir kasidenin izahında onu anlatıyordum. Koca sakalıyla bir soru sordu. Dedim; “Otur aşağı, otur aşağı...” Sorusundan küfre gidiyor. Öyle bir mantıksız, saçma soru

sordu ki; “Yazıklar olsun” dedim, yani esef ettim. Yani bir iki yerde de söyledim; güzel soru sormak çok önemli. İnsan iyice düşünüp soruyu öyle sormalı!

Bir de onun fıkrası var: Gitmek istediği adam gelirmiş paşalar, ağalar, münevver insanlar, toplanıp gelirmiş. Bir ağa da gelirmiş, bir kenarda oturmuş, hiç söze katılmamış; dinler dinler gidermiş. Bir keresinde demişler ki;

“Yahu sen hiç konuşmuyorsun, sen de konuşsana.”

O da o ikaz üzerine bir soru sormuş. Bakmışlar ki soru berbat. “En iyisi sen” demişler “gene eskisi gibi konuşma.”

Yani soru sormak önemli bir şeydir. Yerli yerinde sormak ilmin yarısıdır. İlim güzel soru sorularak öğrenilir ve bilen insan güzel soru sorar.

g. İman Nedir, İmanın Şartları

Diğer hadîs-i şerîf:

الإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ،
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ

*el-Îmânü en tü'mine billâhi ve melâiketihî ve kütübihî ve rusulihî ve'l-yevmi'l-âhiri ve tü'mine bi'l-kaderi hayrihî ve şerrihî.*³

Müslim, Ömer *radiyallahu anh'*ten rivayet eylemiş. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki “iman” denilen şeyi tarif ederken... İman nedir?

En tü'mine billâhi. “Allah’ın varlığına, birliğine inanmaktır”; bir. Yeter mi?

Onun söylediği başka şeylere de inanmak lazım. Allah’a inanmak; *ve melâiketihî.* “Meleklerine inanmak.”

“E hocam ben görmüyorum melekleri?”

Yahu iyi bir kul olsan zaten görürsün belki ama sen zaten her şeyi görüyor musun?

Elektriği, radyo dalgalarını görmüyoruz, daha birçok şeyleri görmüyoruz. Dünyada görmediğimiz bir sürü şey var. Esrarengiz bir âlem içindeyiz.

³Müslim, “Îmân”, r. 1; Ebû Dâvud, “Sünnet”, 17, r. 4695.

Bildiklerimiz bilmediklerimizin yanında bir damla gibidir. Bilmediklerimiz umman gibiyse bildiklerimiz Şu kadarıktır dŐnyanın. Daha ne vŐcudu anlamıŐız, ne beyni anlamıŐız, ne hayatı anlamıŐız, ne enerjiyi anlamıŐız, ne elektriği anlamıŐız, ne fezayı anlamıŐız... Her Şey bir sŐrŐ meğhulden iĕeri. Bir sŐrŐ bilmediğin var.

Bir dinsiz Fransız filozofuna, astronomi filozofuna, alimine sormuŐlar;

“Sen böyle yeni bir sistem ortaya koydun, işte Şu yıldız Őurada, bu yıldız burada filan diye iddiaların var. Senin bu gŐk sisteminde Allah’ın yeri neresi?” demişler.

“Benim sistemimde Allah’a yer yok.” demiş.

Dangalak! Öyle dangalak ki bilim namına konuŐuyor. Yani koca gŐklerde yer mi bulamadın? Bir kere bu gŐk dediğin Şey nedir?

GŐkyŐzŐ Öyle derin bir mekân ki milyonlarca senede ışığı bize gelenler var. Yıldızların iĕinde milyonlarca senede, milyarlarca senede ışığı ancak bize gelen var. Yani ışık sana gelmiş, kaĕ milyon sene Önce yola ĕık-

mış da fezayı geçip de sana gelmiş. Şu an sen onu görüyorsun ama farklı görüyorsun. Şu anda o orada var mı; yok, belki gitti. Çünkü sen onun tâ beş milyon sene önceki ışığını almışsın şu an, ötekisi gelirse beş milyon sene yaşarsa sen o zaman gene aynı ışığı görürsen o hâlâ orada demek o. Anla ki bu fezanın ötelerini görmek için Allah sana bir perde koymuş, o mesafe perdesinden ışığı gelmeyen şeyi zaten göremiyorsun. Sen kendini ne sanıyorsun?!

Adam kendisini birazcık işte onyedi, onsekizinci asırda astronomi öğrendi diye bir şey sanmış; Allah'ın varlığını kabul etmiyor.

Ya bu düzen, ya bu intizam, ya bu hayat, ya bu hareket, ya bu bereket, ya bu dualara icabet nereden oluyor şaşkın!

Onun için her alime, alim denilmez. Her alime, alim demeyin, hakikatte alim çok değil. Palavracı çoktur da bazı şeyleri bilince şımarır, birçok şeye hakkı haddi olmadığı halde karışır. Onun için hakikî alimleri bulmaya dikkat edin!

Meleklerine inandık! *Âmennâ ve sad-daknâ!*

Vücudumuzda nice melekler var, her eklemimizde melek var. Kirâmen kâtibîn amel-lerimizi yazıyorlar, sevaplarımızı günahlarımızı yazıyorlar.

Kardeşimiz, bizi videoya aldığı gibi filmimizi, hepimizin, Allahu Teâlâ hazretleri bu dünyada yaptıklarımızı kaydettiriyor. İsterse video gibi, isterse teyp gibi, isterse sesimizi, isterse görüntümüzü... Rûz-u mahşerde karşımıza dökülecek, çıkartacak. Bu dünyada işlediğimiz sevaplar, günahlar; hepsi ortaya dökülecek.

Ve kütübihî. “Allah’ın kitaplarına da inanmak.”

Kur’an’ı kim indirdi?

Allah.

“Peygamber getirdi.”

Hayır!

Peygambere Allah *celle celâlühü* indirdi, peygambere vahyetti. Vahiy katipleri yazdı, Mushaf haline getirdi, bizim zamanımıza kadar geldi. Vahiy Allah’ın.

İncil de öyle, Tevrat da öyle, Zebur da öyle, suhûf-ı kadîme de öyle..

Ama insanlar bunları kitaplara, defterlere, kâğıtlara yazdıktan sonra bazı cümlelerini değiştirmişler, bazı yerlerini tahrip etmişlerdir.

Papalığın İncil’de değişiklik yapma salahiyeti var. Sen kimsin? Sen Allah’ın kelamını ne hakla, nasıl değiştirirsin? Onyedinci asırda basılmış İncil ile yirminci asırda basılmış İncil arasında fark var. Olmaz, olmamalı!

Bizim Kur’ân-ı Kerîm’imiz Topkapı Sarayı’nda, Hz. Osman’ın hattıyla yazılmış Kur’ân-ı Kerîm neyse; şimdi elimizde okuduğumuz Kur’ân-ı Kerîm aynı.

Onlar tahrifata uğramış, elhamdülillah Rabbimiz bizim kitabımızı, bize aynen kıyamete kadar koruyacağını vahyetmiştir:

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

*Innâ nahnu nezzelne’z-zikra ve innâ lehû le-hâfizûn.*⁴

diye buyurmuştur.

⁴ 15/Hicr, 9.

Ve rusulihî. “Peygamberlerine de inanmak lazım.”

Bu Avrupalılar aslında bize çok hürmet etmesi gerekir; neden? Biz o adamların bütün peygamberlerini peygamber kabul ediyoruz.

Adamlar Hz. İbrahim’i peygamber tanıyorlar, kendilerine Abraham adını koyuyorlar biz de İbrahim diyoruz. Onlar “İsaac” diyorlar biz “İshak” diyoruz. Onlar “Adam” diyorlar, biz “Âdem” diyoruz. Yani onlar “Moses” diyorlar veya başka şey kullanıyorlar biz “Musa” diyoruz. O bakımdan saygı duymaları lazım bize.

Allah Allah, bu müslümanlar ne mübarek insanlar, bizim peygamberlerimizin hepsini biliyorlar, tanıyorlar ve saygı gösteriyorlar.

Peki insafsızlar! Biz sizin peygamberinizi peygamber tanır, severiz de siz bizim Peygamberimiz’e niye saygı göstermezsiniz?! Cahillikten.

Bu din işini taassuba sokmuşlar, yoldan çıkmışlar. Allah’ın gazabına uğramış oluyorlar.

Biz Allah'ın peygamberlerine inanmışız; Hz. Âdem atamız *aleyhisselâm*'dan âhir zaman Peygamberi, kıyamete kadar da peygamberlik hükmü devam edecek olan Muhammed-i Mustafâ *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri arasında gelmiş geçmiş olan nice peygamberler;

مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ
عَلَيْكَ

*Minhüm men kasasnâ aleyke ve minhüm men lem naksus aleyke.*⁵

Kimisinin adını anarak Kur'ân-ı Kerîm'de bize bildirmiştir, kimisini bildirmediğini bildirmiştir.

وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ

*Ve in min ümmetin illâ halâ fihâ nezîrün.*⁶

“Hiçbir ümmet yok ki Allah oraya peygamber göndermemiş olsun, göndermiştir!”

⁵ 40/Mü'min, 78.

⁶ 35/Fâtır, 24.

diye her ümmete peygamber gittiğini bildiriyor. Ama bize Kur'ân-ı Kerîm'de bazıların ismini bildirmiş, biz ismini bildirdiklerine de inanırız, ismini bildirmemiş olduğu daha peygamberler olduğunu da biliyoruz. Onlara da inanıyoruz elhamdülillah.

Ve'l-yevmi'l-âhiri. "Son güne, âhîret gününe de inanıyoruz." Bu dünyadan başka öteki bir âlem olduğuna da inanıyoruz.

İşte imanın can damarı burasıdır! Can damarı burasıdır! Çünkü belki siz de duyunca hayret edeceksiniz, ben sanıyordum ki bizim gibi inanıyorlar.

Yahudilerde âhîret inancı yok. Fesubhanallah! Ne kadar şaşırtıcı! Âhîret inancı yok.

Âhîret inancı insanı mesuliyet duygusu altına sokar. Yasak düşüncesiyle yanlış iş yapmaktan alıkoyan, ahlâkî davranmaya sevk eden, imanın en önemli rüknüdür!

Âhîrete imanı yok! Bir gün gelip de Rab-bimiz'in huzuruna çıkacağını bilmiyor, ortaklıkta "dindarım" diye geziniyor. Öyle yok!

Evet, âhîret gününe de inanıyoruz, bir gün gelecek öleceğiz. Gam değil, nasıl olsa

öleceğiz. Her fâni bu ölümü tadacaktır, siz de öleceksiniz, ben de öleceğim, kime kalmış bu dünya? Kimseye kalmamış.

Hani nerede peygamberler, hani nerede padişahlar, zenginler, sultanlar, hükümdarlar, pehlivanlar, kuvvetliler, güçlüler?

Hepsi gitmiş, biz de gideceğiz, sıra bize de gelecek! Yaş sırasına göre de değil, Allah'ın bildiği bir sırayla hepimiz âhirete göçeceğiz.

Ölümden korkmak yok! Ölümden korkmaya lüzum yok!

Ölüm ne güzel nimettir ki seveni sevdiğine kavuşturuyor. Biz eğer öldükten sonra buradan kalkıp da Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in meclisine gideceksek ben burada ne yapayım?

“Al yâ Rabbi canımı, huzûr-ı Resûlullah'a kavuşayım” diye can atar insan, ölümünü ganimet bilir.

Amr İbn Âs, Mısır'ı fethetmek için ordu tutmuş, giderken kaleyi çevirmişler, kapıları kapatmışlar, okları, mızrakları almışlar, surun üstüne çıkmışlar. Müslümanlarla savaşmak ve

müdafaa yapmak üzere hazırlıklar yapmışlar. Amr İbn Âs diyor ki onlara;

“Yahu siz boşuna bizim karşımıza durmak için hazırlık yapmayın, uğraşmayın!”

Çünkü neden?

“Ben size öyle bir orduyla geliyorum ki şu benim ordumdaki şahısların her birisi ölmeye can atıyor. Halbuki sizler nasıl olur da yaşarım diye çare arayıp duruyorsunuz! Bunların arzusu ölmek, şehit olmak, siz ise yaşamak için ne yapacağınızı düşünüp duruyorsunuz, bizimle başa çıkamazsınız!”

diyor. “Edebinizle kapıyı açın” demiş teslim etsinler diye...

Her zaman, her vesileyle söylüyorum. Allah şehitlerimizin cümlesine yüksek makamlar ihsan eylemiştir, eylesin, bizi de onların şefaatine erdirsin.

Çanakkale harbinde iki tane asker siperde ağlaşıyorlar. O adamlar üstlerine bir geliyor;

“Bak iki tanesi başbaşa vermişler ağlaşıyorlar. Gelin buraya!”

demiş.

“Utanmıyor musunuz siz, asker adam ağ-
lar mı? Ölümden mi korkuyorsunuz?”

“Yok komutanım.”

filan demişler.

“Yahu söyleyin nedir? Ailenizi mi özledi-
niz? Çocuklarınız mı aklınıza geldi?”

“Yok komutanım.” filan demiş.

“Yahu söylesenize bir ihtiyacınız mı var?
Bir haber göndereyim arka şeylere alayım..”

“Yok komutanım, yok komutanım..”

“Peki nedir?”

“Karışma bize, ilişme bize...”

“Canım ille söyleyeceksiniz!”

filan deyince demişler ki;

“Biz buraya Allah bize şehitlik makamını
nasip etsin diye, o hevesle, o niyetle çıktık,
savaşa geldik. Harbe giriyoruz, çıkıyoruz;
sağlam çıkıyoruz. Harbe giriyoruz, çarpışıyor-
ruz; geliyoruz sağlam. Allah bize bu şehitlik
makamını niye hâlâ vermedi diye ona üzülü-

yoruz. Acaba nasip olmayacak mı bize diye üzüntümüz o.”

demiş. İşte iman insanı böyle yapar!

Biz şimdi bugün Türkiye’de, Sapanca’da, Yüzevler’de göle karşı yeşilliklerin arasında oturmuş dînî bir şey yapıyoruz diye de içimiz mutmain; rahat, huzur içinde yaşıyoruz.

Nasıl yaşıyoruz?

Dedelerimiz öldü de öyle yaşıyoruz, dedelerimiz şehit oldu öyle yaşıyoruz.

Niye şehit olmuş bu adamlar, olmasalardı, keyiflerine baksalardı?

İmanlarından. Sen bu imanı, bu milletin kalbinden, kafasından aldığın zaman çarpıştıramazsın, kaçarlara, çarpışmazlar. Başka milletlerde görüyoruz misallerini. Onun için nereden baksan İslâm güzel.

Âhiret gününe inanç imanının esaslarından ve sonunda da bir ibare eklendi: *Ve tû’mine bi’l-kaderi hayrihî ve şerrihî*. “Kadere inanmaktır iman. Hayır da Allah’tandır, şer de Allah’tandır. Ben bunu böyle takdir etmişim.”

Başıma bir hastalık geldi, başıma bu hal geldi, işim rast gitmedi, çocuğum öldü, hanımım rahatsızlandı, ticaretim bozuldu, memuriyetim şu oldu. Nereden?

Allah'tan! Hepsi; hayrı da şerri de Allah'tan!

Şimdi cahiller diyor ki yaygın bir söz var;

“O adamın işi Allah'a kalmıştır.”

Yani artık işi Allah'a kaldı, artık işi Allah'a kaldı. Peki önce?

Önce Allah'a kalmamıştı da arkasından başkası mı yapıyordu?

Cahilliğe bakınız. Artık işi Allah'a kaldı, onun işi Allah'ta, Allah'lık adam, Allah'a kalmış.

Evvelinde de âhirinde de işimiz Allah'tan, ne dilerse öyle yapar. Biz O'nun arzusunun, emrinin, kaderinin dışına çıkamayız, ancak O'na yalvarırız!

Bizim elimizde iki tane yapılacak iş vardır: Kaderine razı olmak, boyun bükmek;

“Senden gelen bana hoştur yâ Rabbi”

demek. İkincisi; dua etmek.

“Yâ Rabbi ben senin âciz bir kulunum, nâçizim, yüzüm kara, elim boş, suçum çok... Ama sen Rabbim’sin, Erhamu’r-râhimîn’sin, gayp hazinelerinin sahibisin, ben bu işe dayanamadım, benden bu derdi al yâ Rabbi. Bana lütfunu ihsan et. Sen bana dua etmeyi de emrettin Kur’ân-ı Kerîm’de, zaten onun için el açıyorum, kaderime itirazım yok ama isteğim de şudur, sen bilirsin yâ Rabbi...”

diye dua etme ihtimali de vardır. İki ihtimal vardır, ikisi de güzeldir.

h. Allah Dua Eden Kulları Sever

Allah Teâlâ hazretleri dua eden kulunu sever. Ve bir başka güzel hadîs-i şerîf var, hatırlınızda kalsın;

مَنْ لَمْ يَدْعُ اللَّهَ غَضِبَ عَلَيْهِ

Men lem yed’ullâhe gadiba’llâhu aleyh.

“Kim Allah’a dua etmezse Allah ona gazap eder!”

Subhanallah! Kendisinden istemeyene kıızıyor Allah.

Dünya zenginleri isteyene kızar; “Git be adam, Allah Allah, hep beni mi buluyorsun,

başka zengin mi yok? Git de biraz başka zenginlerden iste! Ben falanca camiye yardım ettim, okul yaptırdım, bilmem ne yaptırdım. Allah versin, başkası versin!” filan der dünya ehli zenginler.

Allahu Teâlâ hazretleri kendisinden dua edip istemeyene gazap ediyor. Allah gazap ediyor. “Vay edepsiz vay! Benim azametimi kudretimi bilemedi, beni layıkıyla takdir edemedi, benden istemesini bile şey yapmıyor!...” diye ona gazap ediyor. Onun için;

“Pabucunuzun bağcığı kopsa Allah’tan isteyin.”

diyor Peygamber Efendimiz.

“Pabucumun bağcığı koptu, yâ Rabbi, sen bana bir bağcık gönder.”

E böyle dua olur mu?

Peygamber Efendimiz söylemiş. İnsan senli benli olunca, imanı kâmil olunca öyle ister. Allah gönderir.

Ben gülüyorum;

“Allah’ın varlığına deliller.”

Yahu Allah'ın varlığına delil mi ister insan?

İstiyorsun, veriyor.

Bakıyorum kitaplarda onu da yazmamışlar. Allah'ın varlığı delili, birliği delili, kudüs delili, bilmem ne delili, bilmem ne delili... Bir sürü felsefî delil kırma, güncel, ispatlayıcı işaret şey yapmışlar...

Ya başına yazsana; dua ediyorsun istediğini veriyor, daha ne istiyorsun?!

İstedin oldu.

“İmtihanları yâ Rabbi geçeyim, şu soru gelsin...”

Soruyu isteyip de sorunun geldiği var. Kendi hayatımdan biliyorum. Şu soru gelsin, bu soru gelmesin. Üç yeri çalışmıştım. Hop açıyor hoca, o yeri soruyor. Neden?

Allah dualarını kabul ettiği için gözünü açamıyor.

i. Manevi Körlük

Her yerde Allahu Teâlâ hazretlerinin varlığına, birliğine delil var ama insanoğlu kör.

Körlerden beter! Dünyanın körü ışık görmüyor ama akıl nuruyla neler görüyor...

Rahmetli, bizim bir hâfız, kör komşumuz vardı. İki gözü âmâ... Eve bir girmiş kapıdan içeri;

“Evde hırsız var!”

demiş kendisi, iki gözü âmâ, evine hırsız girmiş. Hırsızın gözü görüyor, ev sahibinin iki gözü âmâ yakalamış, evin içinde hırsızı yakalamış. Neden?

O âmâlık bir şey değil. Hem öyle âmâ olur da insan sabır da ederse;

“Allah bunu böyle takdir etmiş, ne yapalım veren O alan O...”

derse;

“Ben bir kimsenin gözünü alır da o da sabrederse, alırsam o da sabrederse; ona cenneti veririm.”

diyor Allahu Teâlâ; sevabı büyük. Onun için duası makbul sahabeden bir zâtın âhir ömründe iki gözü görmez olmuş, demişler ki;

“Biz seni biliyoruz, sana getiririz hastayı dua edersin iyi olur, bir şey için senden gelir

rica ederiz dua edersin o dediğimiz şey olur; kendine de dua etsene, gözün açılsın.”

“Ben, Allah’ın rızasını gözümün nurundan daha çok severim.”

Sevgiye bak! Biliyor tabii, gözünün nurunu Allah aldı, onun mukabilinde cennet var. “Gözümün nuru gelsin” diye bile dua etmiyor, istese eder. Allah da o sevdiği kula istediğini vermiştir. Onu da verir ne var... Ama “ben istemem” diyor.

O dünya âmâlîğî bir şey değil, insanların mânevî âmâlîğî asıl körlük olur, asıl körlük! O’nun olduğuna Kur’ân-ı Kerîm’den delilimiz şu ki: Allahu Teâlâ hazretleri mücrim kullarını rûz-ı mahşerde, âhirette âmâ olarak haş-redecek. O da diyecek ki;

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا

*Kâle rabbi li me haşertenî a’mâ ve kad küntü basîran.*⁷

“Ben dünyada gözleri iyice gören, fıldır fıldır gören insandım, açıkgözlü dedikleri; sen

⁷ 20/Tâhâ, 126

beni burada niye âmâ olarak böyle haşreyledin?”

قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ

تُنْسِي

*Kâle kezâlike etetke âyâtünâ fe nesîtehâ ve kezâlike'l-yevme tünsâ.*⁸

“Sana Allah’ın emirleri, yasakları, buyrukları geldiği zaman sen duymuyordun, görmüyordun, iman etmiyordun; işte bugün ceza olarak senin de gözün görmüyor.”

diye cevabı olacak.

Allah bizi mânevî körlükten kurtarsın! Maddî bakımdan da vücutlarımıza sıhhat afiyet versin! İki cihanın hayırlarına cümlemizi nâil eylesin!

Kaderin hayrının ve şerrinin Allah’tan geldiğine inanmak; bu önemli bir şey! İmanın esaslarından biridir.

Bizim profesör arkadaşlardan birisi, Mısır’da tahsil gören yabancı profesörün yanında doktora yaptı. Doktorası esnasında

⁸20/Tâhâ, 126

“Kur’an’a göre iman esasları” derken “kader inancı”nı yazmadı. Kabul etmedi.

Bak, hadîs-i şerîf... Müslim’in *Sahîh*’inde yer alan hadîs-i şerîfte hayrı ve şerri Allah’ın takdir ettiğini gösteren hadîs-i şerîf... Hayır da Allah’tan şer de Allah’tan. Allah’ın emri olmasa yaprak bile kıpırdamaz, hiçbir şey olmaz! Allahu Teâlâ hazretleri istemeyince hiçbir şey olmaz!

Peki neden kötülükler oluyor?

Allah iyilere ve kötülere fırsat ve hürriyet, imkân vermiş. Rızası yok. Dikkat edin, rızası yok; kötülüğü yapmaya rızası yok! “Ben öyle yaparsan razı gelmem!” diyor ama müsaade, imkân var...

O adam da aklını kullanıp iyi yolu seçerse sevap veriyor, kötü yolu tercih ederse günaha giriyor. Onun için, serbestlik olduğundan; iyi insan da var, kötü insan da var. Serbestlik olduğundan içki içen de var içmeyen de var. Serbestlik olduğundan her türlü melaneti yapan da var; kumar mumar, ıvır zıvır vesaire, yapmayan da var. İmtihan dünyası. Dünya, imtihan dünyası olduğundan oluyor

ama hayır ve şer Allah'tandır, hiç başka bir şey yoktur.

j. Her Şey Allah'tandır

Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhi'l-aliyyi'l-azîm.

Her şey Allah'tandır! Onun için başına bir işler gelirse Allah'tan dile kaldırsın. Başına bir hayır ulaşırsa, devlet kuşu konarsa; elini Allah'a kaldır, dua et, şükret, “elhamdülillah” de, “şükren lillah” de. Çünkü Allah'tan, hepsi Allah'tandır.

İmanını böyle takviye eyle ki Allahu Teâlâ hazretleri bu tarzda kaderine razı olanları en yüksek makamları verir. Yani dervişlikteki, mü'minlikteki en yüksek makamlardan birisi o.

“Ben iyi günlerde baklavalı börekli, ballı kaymaklı giderken iyi kulluk ederim ama başıma bir felaket geldi mi basarım yaygarayı...” derse insan, o zaman yanlış olur. O zaman Allah böyle kulları sevmez. Rıza makamına, teslimiyet makamına ermesi için kulun iyi hâle de kötü hâle de sapaşğlam sabredip durması lazım gelir. Feryâd ü figân etti mi,

saç baş yoldu mu, dövündü mü, yakındı mı, şikâyet etti mi?...

Sen kimi kime şikâyet ediyorsun? Allah'ı mı şikâyet ediyorsun? Allah'ın takdirini mi başkasına şikâyet ediyorsun?

“Çık benim mülkümden!” diye Allah kendi mülkünden kovar. O'nun mülkünün dışında mülk yok ama sevmediğinin alameti oluyor.

Onun için Allahu Teâlâ hazretleri hepimizi rıza ve teslimiyet makamına vâsıl eylesin.

Hoştur bana senden gelen

Ya gonca gül yahut diken

Ya hil'atü yahut kefen

Lütfun da hoş kahrın da hoş...

diye serbest serbest yürüyen, hür, hakikî müslümanlar olmayı nasip eylesin! İnsan o zaman serbest yürür. Hayır da Allah'tan şer de Allah'tan. Vallahi kimseden zerre kadar korkum yoktur. “Cümle cihan toplansa topuyla tüfeğiyle, karşıma gelse gözümü kırpmam, dediğimi yaparım, işimi bilirim, orası her

neyse şey yaparım” diye gider insan. Böyle bir imanı olmayan insan da vesveseler, felaketler içinde sürüklenir durur.

Allahu Teâlâ hazretleri hakikî imanın lezzetine cümlemizi nâil eylesin.

Muhtarımız, kardeşimiz arka parseldeki cami için yardımlarınızı rica ediyor. Zaten o kâğıt göndermeseydi benim aklımdaydı.

Geçen gün camiyi beraberce gezdik, şu bizim iki üç sokak yukarıda camimiz var. Camiinin kubbe kalıpları dökülmüş, takılmış, kubbesi dökülmeyi bekliyor. “Hadi döksene” diyoruz. “E nasıl dökeyim, para yok” diyor muhtar. Para yok nasıl dökeceğiz?... Para lazım, bir milyon lira para lazım.

“Dök!”

dedim.

“Dökeyim mi?”

“Dök!”

dedim. Ne yapacağız parayı? Hakkı kollayacaksınız. Yani siz çalışacaksınız, biz çalışacağız, beraberce bulacağız. “Dök!” dedik; camiinin kubbesi dökülecek haberiniz olsun. Şu

anda sizin yanınızda para yoksa gittiğiniz yerden bulursunuz. Yanınızdaki arkadaştan borç alır verirsiniz şimdi, sonra ona ödersiniz, cüzdanınızda yoksa... Allah'ın emri.

Allah'ın camii kubbesinin kalıbı yapılmış duruyor... Turistlik tesisler fıldır fıldır açılıyor! İbadethaneler müslümanların himmetinin ölçüsü, göstergesi...

Allah cümlemizi himmetleri âlî olanlardan eylesin. Kim Allah rızası için cami yaparsa Allah da cennette ona köşk ihsan eder. Rabbimiz cümlemize cennette köşler ihsan eylesin.

Bi-hürmeti esrârı sûreti'l-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
21 Zilka'de 1407 / 18.07.1987
Sapanca/Sakarya

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

